

JÕELÄHTME VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Jõelähtme

27. juuni 2019 nr 231

Jõelähtme Vallavolikogu 11.08.2016 otsusega nr 361 algatatud Ruu küla lähiümbruse kaitse alla võtmise haldusmenetlusega jätkamine

1. Faktilised asjaolud

1.1. MTÜ Ruu küla heakorra selts esitas 23.02.2016 Jõelähtme vallale ettepaneku võtta Ruu küla lähiümbrus kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla looduskaitseseaduse tähenduses.

1.2. Lähtudes looduskaitseseaduse (edaspidi: LKS) § 8 lg-st 3 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (edaspidi: KOKS) § 22 lg-st 2, võttis Jõelähtme Vallavolikogu 17.03.2016 vastu otsuse nr 303. Selle otsusega otsustati korraldada ekspertiis seondult MTÜ Ruu küla heakorra selts 23.02.2016 ettepanekuga ning delegeeriti ekspertiisi läbiviimine Jõelähtme Vallavalitsusele.

1.3. Jõelähtme Vallavalitsuse tellimisel keskkonnaekspert A.Tõnissoni poolt koostatud eksperthinnangu „Kohaliku tähtsusega Ruu maastikukaitseala. Vajadus ja põhjendus“ leheküljel 16 punktis 2.8. on asutud järgmisele seisukohale: „Võttes arvesse Ruu luitestiku eripära, ala puhkemajanduslikku potentsiaali, kaasnevate kulude tagasihoidlikku ulatust ja kohaliku kogukonna huvi, soovitan moodustada kohaliku tähtsusega Ruu maastikukaitseala.“

1.4. Lähtudes LKS § 8 lg-st 5 ja § 9 lg-st 2 ning KOKS § 22 lg-st 2, võttis Jõelähtme Vallavolikogu 11.08.2016 vastu otsuse nr 361. Selle otsusega otsustati algatada Ruu küla lähiümbruse kohaliku kaitse alla võtmise menetlus ning delegeeriti kaitse alla võtmise menetluse läbiviimine Jõelähtme Vallavalitsusele.

1.5. Lähtudes Jõelähtme Vallavolikogu 11.08.2016 otsusest nr 361, teavitas Jõelähtme Vallavalitsus Ruu küla lähiümbruse maa-ala, mille kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise menetlus oli algatatud, omanikke ja ka teisi isikuid ning austusi selle menetlusega seonduvast. Samuti korraldas Jõelähtme Vallavalitsus kolm avalikku arutelu seondult Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetlusega, mis toimusid 25.09.2016, 19.10.2016 ja 06.01.2017. Samuti korraldas Jõelähtme Vallavalitsus ajavahemikus 25.11.2016.-09.12.2016 Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alal võtmise otsuse eelnõu ja teiste menetlusedokumentide avaliku väljapaneku.

1.6. Juhindudes LKS § 10 lg 7 p-st 2, võttis Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 vastu otsuse nr 425, millega võeti Ruu küla lähiümbrus kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla.

1.7. Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsuse nr 425 vaidlustas halduskohtus OÜ Vao Paas. Kohtud arutasid OÜ Vao Paas kaebust haldusasja nr 3-17-563 raames. Kohtuotsuse Riigikohtu

30.05.2019 lahendist haldusasjas nr 3-17-563, on jõustunud kohtuotsused, millega OÜ Vao Paas kaebus rahuldati ning Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsus nr 425 tühistati.

Samas andis Riigikohus 30.05.2019 haldusasjas nr 3-17-563 tehtud kohtuotsusega mitmed olulised suunised seondvalt Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetlusega. Muuhulgas on Riigikohus selgitanud järgmist:

- 1.) kohtulahendi punktis 8 on märgitud, et LKS § 7 lg-s 1 toodud loetelu ei ole kumulatiivne ning objekti saab kaitse alla võtta ka siis, kui esineb üks või mõni LKS § 7 lg-s 1 nimetatud eeldustest. Seejuures on asjakohaseks kaalutluseks ka objekti ohustatus;
- 2.) kohtulahendi punktist 9 nähtub, et „kohaliku tasandi ja riikliku tasandi looduskaitse eesmärgid ei ole ühesugused. Objekti kohaliku kaitse alla võtmiseks ei pea ära näitama selle väärtuslikkust üle-eestilises või veelgi laiemas kontekstis. Asjakohasteks kaalutlusteks võivad olla ka loodusobjekti olulisus kogukonnale, puhkemajanduslik potentsiaal jms. Kohalikul omavalitsusel on loodusobjekti kaitse alla võtmise üle otsustades ulatuslik kaalutlusruum, mille sisustamisel tuleb arvestada ka kaitsmise vastu rääkivate huvidega. Mida mõjusamad on kaitsmise vastu rääkivad seisukohad, seda kaalukam peab olema piirkondlik huvi objekti kaitsmise vastu“;
- 3.) kohtulahendi punktist 11.2. ilmneb, et OÜ-l Vao Paas ei ole õigustatud ootust saada kaevandamisluba lubjakivi kaevandamiseks piirkonnas, mille Jõelähtme Vallavolikogu oli 16.02.2017 otsusega nr 425 otsustanud võtta kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla. Jõelähtme vallal „tuli kaitseala loomisel küll arvestada kaebaja [OÜ Vao Paas] huviga kaevandamise vastu, kuid ringkonnakohus leidis ekslikult, et selle huvi tõrjumiseks õigustaksid ala kohaliku kaitse alla võtmist üksnes haruldased ja kaitset vajavad üleriigilise või üleeuroopalise tähtsusega liigid või elupaigad. Nagu eespool selgitatud, on kohaliku kaitseala loomise eesmärgid teised. Kaebaja [OÜ Vao Paas] huvide kõrvalejätmiseks võib seega piisata ka ala kaitsmise kasuks rääkivast kaalukast piirkondlikust huvist“;
- 4.) kohtulahendi punktis 12.3. on Riigikohus selgitanud, et „Ruu luitestiku kui kohalikul tasandil väärtusliku maastiku kaitse vajadus koosmõjus puhke- ja virgestusvõimaluste säilitamise vajadusega on asjakohaseks põhjenduseks, et moodustada kohalik kaitseala. Seejuures on LKS § 7 lg 1 kohaselt lubatav tugineda ka sellele, et luitestikku ohustavad alal kavandatavad tegevused, sh kaevandamine“;
- 5.) samas on kohtulahendi punktis 12.3. toonitatud, et loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitsmise vajadusele viidates ei saa põhjendada maa-ala kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmist LKS-i tähenduses. „Loodusdirektiivi elupaigatüüpide kaitseks moodustatakse Natura 2000 võrgustikku kuuluvad loodusladad, milleks on riikliku tasandi kaitse alla võetud hoiualad, kaitsealad, püsielupaigad või kaitstavad looduse üksikobjektid (LKS § 69 lg 2). Loodusobjekti kohaliku kaitse alla võtmise eesmärgiks ei saa seega olla Eesti riigile loodusdirektiivist tulenevate kohustuste täitmine“;
- 6.) samuti on kohtulahendi punktis 12.3. märgitud, et ebamääraseks ja põhjendamatuks jäävad argumendid Ruu küla lähiümbruse teadusliku väärtuse ning metsaökosüsteemi ja elustiku mitmekesisuse kaitse kohta;
- 7.) kohtulahendi punktis 13 on toodud esile, et Jõelähtme Vallavolikogul „on võimalik uuesti kaaluda, kas Ruu küla lähiümbrus on vaja kohaliku kaitse alla võtta“. Kui Jõelähtme Vallavolikogu otsustab jätkata 2016. a alanud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetlust, „tuleb tal HMS [haldusmenetluse seaduse] § 5 lg-st 5 tulenevalt järgida neid haldusmenetlust reguleerivaid õigusnorme, mis kehtisid menetluse alguses. 1. jaanuaril 2017 jõustunud LKS § 9 lg 10¹, milles on sätestatud kohustus kooskõlastada maardlal asuva loodusobjekti kaitse alla võtmise otsuse eelnõu Keskkonnaministeeriumiga, on haldusmenetlust reguleeriv norm (vrd nt Riigikohtu halduskolleegiumi 11. oktoobri 2016. a otsus asjas nr 3-3-1-15-16, p 17). Selle nõude laiendamiseks käimasolevatele haldusmenetlustele tulnuks seadusandjal kehtestada rakendussäte“;

- 8.) kohtulahendi punktist 13 nähtub ka suunis selle kohta, et 2016.a. alanud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse jätkamise korral ei ole vajalik saada kohaliku kaitseala moodustamiseks Keskkonnaministeeriumilt kooskõlastust.

1.8. Võttes kokku käesoleva otsuse punktis 1 toodud faktilisi asjaolusid, on seega välja kujunenud olukord, kus Jõelähtme Vallavolikogu on 11.08.2016 otsusega nr 361. algatanud Ruu küla lähiümbruse kohaliku kaitse alla võtmise menetluse. Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsus nr 425, millega võeti Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla, on aga kohtute poolt tühistatud. Samas on Riigikohus 30.05.2019 haldusasjas nr 3-17-563 tehtud kohtuotsusega andnud Jõelähtme Vallavolikogule mitmed suunised selle kohta, kuidas on Jõelähtme Vallavolikogul võimalik jätkata Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetlusega.

2. Õiguslikud argumendid

2.1. Kuna Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsus nr 425 on tühistatud, siis tuleb jätkata 11.08.2016 algatatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbi viimist.

Seda põhjusel, et haldusakti tühistamine kõrvaldab haldusakti kehtivuse ka tagasiulatuvalt. Viimatist seisukohta on Riigikohus korduvalt avaldanud (vt. näiteks Riigikohtu otsuse nr 3-3-1-44-14 punkt 10, otsuse nr 3-3-1-3-15 punkt 26, otsuse nr 3-3-2-1-15 punkt 17, otsuse nr 3-3-2-2-15 punkt 18). Seega, kuna Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsus nr 425 on tühistatud, siis on tegemist olukorraga, kus 11.08.2016 algatatud haldusmenetluses ühtegi kehtivat haldusakti, millega oleks otsustatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise küsimus, antud ei ole.

Mistahes haldusmenetlus ei saa jääda toimuma ajaliselt piiramatult. Seetõttu tuleb olukorras, kus haldusmenetluse kestel antud haldusakt on tühistatud, jätkata juba algatatud haldusmenetluse läbi viimist kuni asjakohase haldusakti uuesti andmiseni. 11.08.2016 algatatud haldusmenetluse kontekstis tähendab see, et tuleb jätkata kõnealuse haldusmenetluse läbi viimist, kuni uue haldusakti andmiseni, millega otsustatakse Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise küsimus.

Võttes arvesse Jõelähtme Vallavolikogu 11.08.2016 otsusega nr 361 algatnud Ruu küla lähiümbruse kohaliku kaitse alla võtmise haldusmenetluse käigus senini teatavaks saanud informatsiooni, on Jõelähtme Vallavolikogu seisukohal, et kõnealuse piirkonna kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmine võiks jätkuvalt olla põhjendatud. Seda eelkõige tulenevalt Ruu küla lähiümbruses paiknevate metsastunud luidete tüüpilisusest Ruu küla kontekstis ja haruldusest laiemalt Jõelähtme valla ning Eesti kontekstis ning tulenevalt metsastunud luidete ohustatusest seonduvalt võimaliku lubjakivi kaevandamisega. Siiski tuleb haldusmenetluse edasise läbiviimise käigus muuhulgas välja selgitada, kas Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsuse nr 425 tegemise ajaga võrreldes on Ruu küla lähiümbruse looduskeskkonnas toimunud mingisuguseid olulisi muudatusi ning kas ja millisel viisil on muutunud kohaliku kogukonna, riigi ning teiste asjassepuutuvate isikute huvid ja nende isikute ning Jõelähtme valla huvide kaalukus seonduvalt Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmisega. Eelmises lauses nimetatud küsimused võivad omada olulist tähtsust Ruu küla lähiümbruse kohaliku kaitse alla võtmise üle otsustamisel.

2.2. Lähtudes KOKS § 22 lg-st 2 delegeerib Jõelähtme Vallavolikogu käesolevaga Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbiviimise Jõelähtme Vallavolikogule.

Jõelähtme Vallavolikogu annab seonduvalt 11.08.2016 algatatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbi viimisega Jõelähtme Vallavalitsusele järgmised suunised:

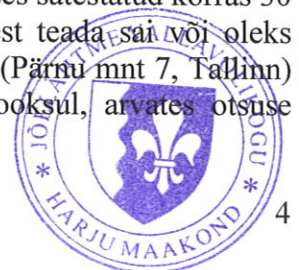
- 1.) Jõelähtme Vallavalitsusel tuleb järgida haldusmenetluse läbiviimisel Riigikohtu 30.05.2019 kohtuotsusega haldusasjas nr 3-17-563 antud juhiseid;
- 2.) Jõelähtme Vallavalitsusel tuleb konsulteerida pädeva keskkonnaeksperdiga, selgitamaks välja, kas Ruu küla lähiümbruse looduskeskkonnas on ajaliselt peale keskkonnaeksperti A.Tõnissoni poolt 2014 ja 2016 koostatud arvamusi toimunud mingisuguseid olulisi muutusi, mis võiksid avaldada mõju Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise küsimuse lahendamisele;
- 3.) Jõelähtme Vallavalitsusel tuleb kaaluda, kas oleks otstarbekas konsulteerida mõne asjatundjaga, analüüsima põhjalikumalt Ruu küla lähiümbruse teaduslikku, kultuurilist ja hariduslikku väärtust ning/või Ruu küla lähiümbruse rolli metsaökosüsteemi ja elustiku mitmekesisuse tagamisel. Juhul, kui Jõelähtme Vallavalitsuse arvates on eksperdiga (ekspertidega) konsulteerimine põhjendatud, on Jõelähtme Vallavalitsus õigustatud tellima pädevalt eksperdilt (pädevatelt ekspertidelt) täiendava(d) arvamuse(d);
- 4.) juhul, kui Jõelähtme Vallavalitsuse hinnangul on tarvilik konsulteerida veel mõne muu valdkonna eksperdiga analüüsima Ruu küla lähiümbruse vastavust looduskaitse eesmärkidele kohaliku omavalitsuse tasandil, siis on Jõelähtme Vallavalitsus õigustatud ekspertidega suhtlema ning neilt vajadusel täiendavaid arvamusi tellima;
- 5.) Jõelähtme Vallavalitsusel tuleb välja selgitada, kas ja millisel määral on muutunud kohaliku kogukonna, riigi ning teiste asjassepuutuvate isikute huvid ja nende isikute ning Jõelähtme valla huvide kaalukus seonduvalt Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmisega Jõelähtme Vallavolikogu 16.02.2017 otsuse nr 425 tegemise ajaga võrreldes;
- 6.) Jõelähtme Vallavalitsusel tuleb koostada Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmisega seonduvalt uus haldusakti projekt ning korraldada selle haldusakti projekti uus avalik väljapanek.

Samuti annab Jõelähtme Vallavolikogu Jõelähtme Vallavalitsusele seonduvalt 11.08.2016 algatatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbi viimisega õiguse teha kõiki muid vajalikke toiminguid ja suhelda erinevate isikute ja riigiasutustega vastavalt viisil, nagu see on Jõelähtme Vallavalitsuse hinnangul kõige otstarbekam.

Eeltoodust lähtudes ning juhindudes LKS § 9 lg-st 2 ja KOKS § 22 lg-st 2 ning Riigikohtu 30.05.2019 kohtuotsusest haldusasjas nr. 3-17-563, Jõelähtme Vallavolikogu

o t s u s t a b:

1. Jätkata 11.08.2016 algatatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbi viimist.
2. Delegeerida 11.08.2016 algatatud Ruu küla lähiümbruse kohaliku omavalitsuse tasandil kaitse alla võtmise haldusmenetluse läbi viimine Jõelähtme Vallavalitsusele, pidades silmas käesoleva otsuse punktis 2.2. toodut.
3. Käesoleva otsuse peale võib esitada vaide Jõelähtme Vallavolikogule (Postijaama tee 7, Jõelähtme küla, Jõelähtme vald Harjumaa) haldusmenetluse seaduses sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates päevast, millal isik vaidlustatavast otsusest teada sai või oleks pidanud teada saama, või esitada kaebuse Tallinna Halduskohtule (Pärnu mnt 7, Tallinn) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates otsuse teatavakstegemisest.

4. Otsus jõustub teatavastegemisest.

Väino Haab
vallavolikogu esimees

